

Вплив академічної доброчесності на soft skills майбутнього педагога під час виконання дослідницької роботи

Візнюк Валентина Василені¹

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

E-mail: valentinaviznuk@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5448-8919>

У статті розглянуто проблему виконання дослідницької роботи здобувачами вищої освіти з дотриманням академічної доброчесності та її вплив soft skills майбутнього педагога. Метою дослідження є виявлення й уточнення актуальних складників soft skills майбутнього педагога, що набуваються у процесі виконання письмової роботи з дотриманням вимог академічної доброчесності. Методами дослідження стали: теоретичний аналіз наукових і довідкових джерел із проблематики впровадження академічної доброчесності; узагальнення і систематизація наявних розвідок із набуття soft skills майбутнього фахівця; інтерпретація власних поглядів щодо набуття soft skills майбутнього педагога під час виконання дослідницької роботи з дотриманням академічної доброчесності у процесі фахової підготовки. Пропонується виокремити складники soft skills майбутнього педагога для виконання дослідницької роботи, а саме: digital skills (цифрові навички), навички критичного мислення; навички тайм-менеджменту; дисциплінованість, комунікаційні навички. Набуття digital skills під час виконання дослідницької роботи передбачає опанування студентом навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій, що необхідні для аналізу цифрових джерел, роботи з текстовим редактором та онлайн-комунікації з науковим керівником. Під час виконання дослідницької роботи важливими є навички критичного мислення, тобто, дотримуючись академічної доброчесності студент опанує вміння цитувати, перефразувати, узагальнювати, конкретизувати і порівнювати думки інших авторів та доходить власних висновків. До складників soft skills майбутнього педагога відносяться навички тайм-менеджменту, які передбачають самостійне планування й організацію роботи, що сприяють вчасному і ефективному виконанню всіх етапів дослідження. Наступним складником soft skills майбутнього педагога є дисциплінованість, це пов'язано з тим, що є обов'язкові вимоги щодо оформлення дослідження та дотримання цих вимог як умови зарахування роботи. Крім того, до складників soft skills увійшли комунікативні навички, що набуваються студентом під час здійснення ефективної комунікації з науковим керівником, досягнення домовленостей з базою дослідження, міжособистісного спілкування в академічній групі, презентації власного наукового доробку.

Ключові слова: академічна доброчесність, професійна підготовка, soft skills, digital skills, критичне мислення, тайм-менеджмент, дисциплінованість, комунікаційні навички.

Вступ. Суттєві зміни в сучасних суспільно-економічних і науково-технічних процесах країни, визнання нових пріоритетів у забезпеченні якості освітньої діяльності закладів вищої освіти України, запровадження світових стандартів у здійсненні освітньої й наукової діяльності сприяють створенню і впровадженню університетської системи забезпечення академічної доброчесності як ключового складника внутрішньої системи якості вищої освіти.

Роль академічної доброчесності в університетській системі забезпечення якості вищої освіти є предметом досліджень для багатьох учених. Українські дослідники (А. Артюхов, Н. Сорокіна, Я. Стицька, Т. Фініков, В. Хмарський, Н. Шліхта і С. Чуканова та ін). розглядають питання впровадження культури академічної доброчесності в діяльність закладу освіти та висвітлюють окремі аспекти практичних заходів для забезпечення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу.

Як відомо, основною метою закладу вищої освіти є надання освітніх послуг, результатом яких має бути всебічна підготовка конкурентоспроможного випускника – фахівця у своїй галузі. Нині на ринку праці попитом користуються фахівці із набутими soft skills, тобто навичками, що затребувані як у професійній діяльності, так і в особистому житті людини.

Зазначимо, наявні практичні й наукові доробки із впровадження культури академічної доброчесності в закладах вищої освіти зумовлюють необхідність детального вивчення проблематики

¹ кандидат педагогічних наук, викладач Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

впливу академічної доброчесності на формування soft skills майбутнього педагога під час виконання дослідницької роботи.

Мета та завдання дослідження. Метою статті є виявлення та уточнення актуальних складників soft skills майбутнього фахівця, що набуваються під час виконання дослідницької роботи з дотриманням вимог академічної доброчесності. Завдання дослідження: описати вплив виконання дослідницької роботи з дотриманням академічної доброчесності на формування soft skills майбутнього педагога; конкретизувати складники soft skills майбутнього педагога, що формуються під час виконання дослідницької роботи.

Матеріали та методи дослідження. Теоретичний аналіз наукових і довідкових джерел із проблематики академічної доброчесності; узагальнення і систематизація наявних розвідок із набуття soft skills майбутнього фахівця; інтерпретація власних поглядів щодо набуття soft skills майбутнього педагога під час виконання дослідницької роботи з дотриманням академічної доброчесності у процесі фахової підготовки.

Результати дослідження. Натепер проблема дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу є актуальною для освітньої галузі в усьому світі. Останні роки українська наукова та освітня спільнота все більше звертає увагу на необхідність дотримання принципів академічної доброчесності та впровадження міжнародних академічних стандартів.

Австралійська вчена Т. Бретанг, досліджуючи академічну доброчесність, зазначає, що проблематика впровадження і дотримання політики академічної доброчесності в освітній галузі набула широкого інтересу з 1990 років. На це вплинуло поширення нових технологій, завдяки яким студентам стало легше «копіювати і вставляти» чужий текст і видавати його за свій, а також набули розголосу міжнародні скандали щодо порушення академічної доброчесності видатними дослідниками (Бретанг, 2016). Зазначимо, що в американському освітньому середовищі важливим елементом навчання є цінності академічної доброчесності: чесність, повага, відповідальність, довіра, справедливість. Так, учені (Д. МакКейб, Л. Тревіно та К. Баттерфілд), розглядають вплив інституційних кодексів честі в закладах освіти на мотиваційний складник студентів дотримуватись академічної доброчесності та визначають механізми її впровадження (Маккейб, 1999, 2002).

Необхідно відзначити, що вперше у 2017 році в Законі України «Про освіту» з'явилась стаття щодо тлумачення норм і правил академічної доброчесності. Так, Статтю 42 термін «академічна доброчесність» визначається як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та впровадження наукової (творчої) діяльності для метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» (Закон України «Про освіту», 2017).

Також академічна доброчесність (academic integrity) розуміється як дотримання академічною спільнотою принципів, що базуються на таких фундаментальних цінностях, як чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, мужність за будь-яких обставин та в будь-яких умовах (Глосарій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, 2020).

Рекомендації щодо політики академічної доброчесності для закладів освіти висвітлюються в низці нормативних документів, що розроблені Міністерством освіти і науки України (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, 2018; Розширений глосарій термінів і понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.), 2018; Рекомендації щодо запобігання академічного плагиату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо), 2018; Аналітична записка щодо питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності, 2020). Зазначимо, що внутрішні правила і принципи політики академічної доброчесності для кожного закладу освіти мають бути нормативно закріплені у відповідних кодексах і положеннях установи.

Погоджуємося з науковими розвідками В. Сацик і Д. Сопової про те, що академічна доброчесність є особистісною характеристикою людини, основою духовної цілісності особистості, складником її морально-етичної компетентності та виявляється у дотриманні певних фундаментальних цінностей академічної доброчесності: сумління, порядність, сміливість, довіри, справедливості, повага, відповідальності й мужності (Сацик, 2017; Сопова, 2018).

До основних компетентностей із академічної доброчесності здобувача вищої освіти відносять: здатність діяти в професійних і освітніх ситуаціях із позиції академічної доброчесності та професійної етики; самостійно виконувати навчальні завдання; дотримуватись правил цитування; усвідомлювати

значущість норм академічної доброчесності; давати моральну оцінку власним вчинкам (Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту», 2017).

Зазначимо, що набуття студентами таких компетентностей можливе лише за умови впровадження в закладах вищої освіти політики з доброчесності, що буде включати: нормативні документи зі встановлення правил доброчесності і регламенту реакцій на прояви недоброчесності; інформаційно-консультативні заходи з тематики академічної доброчесності; підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу, переорієнтація робочих програм навчальних дисциплін на більш практичні завдання для студентів, які будуть виключати можливість прояву академічної недоброчесності; запровадження технічної перевірки письмових робіт програмою для порівняння текстів.

Як відомо, під час фахової підготовки в процесі виконання письмових робіт студенти мають дотримуватись академічної доброчесності, а саме: самостійно виконувати завдання, робити покликання на оригінал запозиченого тексту, додержуватись норм законодавства про інтелектуальну власність, надавати достовірну інформацію про власну освітню діяльність.

Розглянемо виокремлені знання і навички студента з академічного письма, які потрібні для якісного виконання дослідницьких робіт:

- шукати, обирати й оцінювати якість джерел;
- робити нотатки, завжди вказуючи джерело;
- виділяти головні думки в тексті;
- підсумовувати текст та ідеї;
- перефразувати чужі думки своїми словами стисло, детально без зміни змісту цих думок;
- правильно описувати посилання на джерело;
- правильно цитувати;
- знати форми академічного плагіату і шляхи запобігання йому;
- формулювати і чітко висловлювати власні думки;
- знати структуру академічного тексту;
- вміти виокремити текст цитат у власному тексті;
- володіти іноземними мовами, передусім англійською (Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту», 2017).

Сучасні концептуальні підходи щодо покращання якості системи професійної підготовки майбутніх педагогів вимагають від закладів вищої освіти застосування освітніх технологій, які мають ґрунтуватися на засадах формування soft skills майбутнього фахівця.

Для подальшого вивчення взаємозв'язку академічної доброчесності і soft skills, розглянемо поняття «soft skills» (гнучкі або м'які навички).

У педагогічних дослідженнях С. Нестуля визначає, що ключовою метою процесу формування лідерської компетентності майбутніх бакалаврів є формування і розвиток «soft skills» (м'яких, гнучких навичок), що дозволяють бути успішними незалежно від сфери діяльності. (Нестуля, 2019: 165).

Н. Длугунович зазначає, що будь-який фахівець має володіти двома типами навичок – це hard (tech) skills та soft skills. Під поняттям hard (tech) skills авторка розуміє професійні, технічні навички, що пов'язані з діяльністю у сфері формалізованих технологій та входять до переліку обов'язків, що містяться в посадових інструкціях. А феномен soft skills, розглядається «як навички, вміння та характеристики, що дозволяють бути успішними незалежно від компанії, її специфіки діяльності та спрямованості бізнесу. Ці якості відповідають за прийняття рішення та комунікації. До них належать: виявлення лідерських якостей та вміння працювати у команді, мотивація команди, вміння навчатися, вміння проводити перемовини, розв'язання конфліктів, уміння ставити та досягати поставлених цілей, управління часом, цілеспрямованість, презентаційні навички, ораторське мистецтво, навички ефективної комунікації, стресостійкість, креативність тощо» (Длугунович, 2014: 240). Авторка підкреслює, що усталеного набору soft skills не існує, оскільки, для різних видів діяльності переважають різні види soft skills.

Крім того, поняття «soft skills» розуміють як «соціально-трудова характеристика, сукупність знань, умінь, навичок і мотиваційних характеристик фахівця у сфері взаємодії між людьми, вміння ефективно керувати своїм часом, переконувати та вести перемовини, лідерства, емоційного інтелекту, необхідних для успішного виконання роботи, які відповідають вимогам посади та стратегічним цілям організації, це характеристика потенційної якості, що дозволяє описати практично всі елементи готовності персоналу до ефективної праці в заданій ситуації на робочому місці в трудовому колективі» (Івоніна, Чуланова, &

Давлетшина, 2017).

Американська дослідниця М. Роблес визначила десять найважливіших складників soft skills фахівця для сучасного ринку праці, а саме: доброчесність, комунікабельність, ввічливість, відповідальність, соціальні навички, позитивне мислення, діловитість (організованість), гнучкість, командна робота, професійна етика (Роблес, 2012).

Досліджуючи різне сприйняття поняття soft skills між працівниками і роботодавцями, науковці (К. Циркас, А. Читірі, Н. Буранта) використовували такий набір soft skills: комунікабельність, гнучкість, соціальні навички, оптимізм, діловитість (організованість), відповідальність, командна робота, професійна етика. Роботодавці в різних сферах діяльності для своїх працівників виділяють різний набір і прояв soft skills. Вчені зазначають, що перелік не є універсальним, однак його можна вважати вичерпним для професійного успіху фахівця (Циркас, Читірі, & Буранта 2020).

Також до основних складників soft skills включають: комунікацію, колаборацію, командну роботу, вміння приймати рішення, гнучкість і пристосованість, цифрову компетентність, здатність до навчання та сприйняття інновацій (Махачашвілі, Семеніст, Шталтовна, & Бахтіна, 2021: 857).

Як відомо, у процесі фахової підготовки майбутніх педагогів у закладах вищої освіти є нормативні і вибіркові дисципліни, під час вивчення яких студенти здобувають не тільки професійні знання, уміння і навички, а й, так звані, soft skills. Відповідно до бакалаврських і магістерських програм здобувачі вищої освіти виконують дослідницькі роботи, а саме: кваліфікаційні магістерські і курсові роботи (проекти), есе, реферати тощо. На наш погляд, процес виконання дослідницької роботи із дотриманням вимог академічної доброчесності може мати вплив на набуття soft skills майбутніми педагогами.

Слід наголосити, що стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) зумовили появу кардинально нового покоління молодих людей. Нині студенти прагнуть отримувати релевантну інформацію, тобто вони мають розуміти, як отримані знання, вміння і навички під час фахової підготовки будуть застосовуватися в майбутній професійній діяльності та які переваги вони отримають на ринку праці.

Під час виконання дослідницької роботи здобувачі вищої освіти набувають певний набір soft skills, які в майбутній професійній діяльності можуть підвищувати конкурентоздатність майбутніх педагогів на ринку праці. Отже, з огляду на вимоги до виконання письмових робіт з дотриманням академічної доброчесності, виокремимо складники soft skills студента, що допоможуть ефективно виконувати дослідження, а саме: digital skills (цифрові навички); навички критичного мислення; навички тайм-менеджменту; дисциплінованість; комунікаційні навички.

Очевидним є те, що сьогодні письмові роботи студент виконує засобами ІКТ. Навички використання пошукових систем і роботи з текстовими редакторами потребують від майбутнього педагога набуття digital skills (цифрових навичок).

Зазначимо, що В. Іонан (2020) наголошує, що сьогодні цифрові навички – це більше не особливі знання, що можуть освоїти лише «обрані». Це базова компетенція кожної людини; must-have знання, без яких соціалізуватись, використовувати блага держави, навчатись чи просуватись кар'єрною сходинкою з кожним роком стає дедалі важче (Іонан, 2020).

Зауважимо, що, досліджуючи певну проблематику, здобувачі вищої освіти мають опрацювати багато електронних джерел, таких як: бази даних, онлайн-бібліотеки, періодичні видання, архіви, репозитарії тощо. Також дослідницька робота оформлюється за певними вимогами до тексту, а саме: розмір і стиль шрифту в текстовому редакторі, оформлення списків, абзаців і відступів тощо. Крім цього, для ефективної роботи студент має опанувати навички використання кросплатформених сервісів й бібліографічних менеджерів. В умовах пандемії Covid-19 консультування і комунікація студента з науковим керівником здійснюється переважно дистанційно, тобто засобами онлайн-сервісів (електронна пошта, спільний доступ у хмарних сервісах, месенджери тощо).

Отже, необхідно підкреслити, що набуття і вдосконалення digital skills є важливими як у повсякденному житті, так і в майбутній фаховій діяльності, тобто ці навички допоможуть майбутньому педагогу якісно виконувати професійні завдання, швидше орієнтуватись у сучасних педагогічних методиках і використовувати онлайн-сервіси для професійної самоосвіти.

Під час фахової підготовки майбутніх педагогів та в процесі виконання дослідницької роботи у студентів напрацьовуються навички критичного мислення. Здобувач вищої освіти під час опрацювання певної теми вчиться аналізувати, порівнювати, класифікувати, а потім оформлювати власну думку за результатами наукових розвідок.

У дослідженні О. Чуби критичне мислення, тлумачиться як «мислення вищого порядку, яке спирається на інформацію, усвідомлене сприйняття власної інтелектуальної діяльності та діяльності інших, що сприяє розвитку такої особистісної риси, як креативність і формує творче мислення, а отже, творчу особистість» (Чуба, 2013: 204).

С. Терно констатує, що гуманітарна освіта має передбачати розвиток критичного мислення, яке передовсім є науковим мисленням і потребою інформаційного суспільства (Терно, 2007: 486). Також сформовані навички критичного мислення забезпечують прийняття найбільш оптимальних рішень у будь-якій професійній сфері, відкритість новим ідеям і знанням. Критичне мислення необхідне під час розв'язання проблемних завдань, формулювання висновків, оцінювання та прийняття рішень (Чуба, 2013: 203).

Отже, навички критичного мислення набуваються і вдосконалюються під час виконання дослідницької роботи з дотриманням академічної доброчесності, тобто здобувач вищої освіти опановує не лише пряме цитування, а й здобуває навички перефразовувати й узагальнювати думку іншого автора, при цьому обов'язково, вказуючи покликання на першоджерело. Значимо, нині критичне мислення є обов'язковим складником фахової підготовки майбутнього педагога, ці навички допоможуть досягти успіху як у професійній діяльності, так і в повсякденному житті сучасної людини.

Освітній процес у закладах освіти здійснюється в певні періоди, для виконання індивідуального навчального плану існують чіткі терміни. Це, своєю чергою, створює для студента освітнє середовище з чіткими термінами і графіками. Зазначимо, що успішне виконання індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти залежить від навичок тайм-менеджменту.

На думку Л. Зайверта, поняття тайм-менеджмент містить суперечності, оскільки дослівний переклад «time management» з англійської – це управління часом, а сама по собі людина не може керувати часом. Учений визначає тайм-менеджмент – як управління собою й активне формування власного стилю життя або лідерство (Зайверт, 2007: 78–80).

Термін «тайм-менеджмент» це «сукупність технологій планування та організації часу, які людина застосовує самостійно для підвищення ефективності його використання, а також для підвищення якості завдань, що виконуються під час роботи» (Писаревська, 2016: 149).

Отже, враховуючі подані трактування, зазначимо – для успішного навчання здобувач вищої освіти має опанувати навички тайм-менеджменту для планування й організації як часу для виконання індивідуального навчального плану, так і часу для відпочинку, що необхідний для відновлення працездатності.

Відзначимо, тема дослідницької роботи студента, а також її зміст, мета, завдання і графік виконання узгоджуються із науковим керівником. Для успішного виконання дослідницької роботи з дотриманням норм академічної доброчесності майбутній фахівець має самостійно планувати й організувати роботу з опрацювання наукових джерел, виконання експериментального дослідження й формування власних висновків. Отже, вчасне і ефективне виконання всіх етапів дослідницької роботи сприятиме набуттю студентом навичок тайм-менеджменту, які впливатимуть на досягнення професійного успіху й підвищення конкурентоздатності майбутнього педагога на ринку праці. Водночас, ефективно керування своїм часом – це запорука вдалої дослідницької роботи.

Академічна доброчесність може впливати на вдосконалення навичок дисциплінованості здобувача вищої освіти, тобто в нормативних положеннях виконання дослідницької роботи є обов'язкові вимоги щодо її оформлення, які визначають певний об'єм роботи, а також правила оформлення титульної сторінки, цитування, рисунків і таблиць, списку використаної літератури, додатків тощо. Відзначимо, що дотримання вимог щодо написання роботи дисциплінує та впливає на внутрішню організованість студента. А оформлення списку літератури за певним бібліографічним стандартом сприяє вдосконаленню пунктуальності та уважності автора.

У педагогічному словнику, «дисциплінованість» тлумачиться як «якість особистості, що включає витриманість, внутрішню організованість, відповідальність, готовність і звичку підпорядковуватися власним цілям (самодисципліна) та суспільним установкам (законам, нормам, принципам) (Педагогічний словник, 2001: 146).

Отже, необхідно зазначити, що учасники освітнього процесу набувають навичок дисциплінованості та дотримуються політики академічної доброчесності в умовах дієвої корпоративної культури і взаємоповаги до інтелектуальних прав. Таким чином, у закладі вищої освіти мають існувати певні норми і традиції, які свідомо приймаються всією академічною спільнотою.

До наступного складника soft skills майбутнього педагога, що набувається студентом під час

виконання дослідницької роботи, належать комунікативні навички. Виконання наукової роботи розвиває в автора вміння говорити, слухати, писати і презентувати свою працю.

Так, П. Кліш та А. Хом'як, досліджуючи комунікативні вміння й навички педагога, визначають «комунікативні вміння й навички як інтегровану властивість особистості, як володіння певними способами й прийомами, за допомогою яких партнери входять у ситуацію спілкування, встановлюють і підтримують контакти й цілеспрямовані стосунки, досягають поставленої мети» (Кліш, & Хом'як, 2017: 17).

Учена Н. Длугунович до soft skills фахівців з програмної інженерії включає групу комунікаційних навичок, а саме: вміння працювати в групі, вміння здійснювати ефективну комунікацію, міжособистісне спілкування, розв'язання конфліктних ситуацій, проведення перемовин, уміння переконувати, прийняття групових рішень (Длугунович, 2014: 241).

Значимо, що процес виконання письмової роботи з дотриманням академічної доброчесності передбачає напрацювання студентом комунікативних навичок, що набуваються під час таких процесів: здійснення ефективної комунікації з науковим керівником і респондентами; досягнення домовленостей з базою дослідження і міжособистісне спілкування в академічній групі; презентація наукового доробку й переконання аудиторії щодо важливості проблематики й ефективності результатів дослідження.

Отже, необхідно зазначити, що розглянуті складники soft skills майбутнього педагога для виконання дослідницької роботи не є вичерпними та універсальними. В межах тематики дослідження під поняттям soft skills майбутнього педагога розуміємо вміння, навички і особистісні характеристики студента, які дозволяють успішно виконувати дослідницьку роботу із дотриманням норм і принципів академічної доброчесності.

У межах викладеного логічним є висновок про те, що впровадження академічної доброчесності в процес фахової підготовки педагогів має включати як внутрішню політику доброчесності, так і побудову корпоративної культури закладу вищої освіти. Зазначимо, що академічна доброчесність має виступати моральною якістю і репутаційною характеристикою всіх учасників освітнього процесу.

Висновки. Під час дослідження здійснено систематизацію складників soft skills майбутнього педагога, що набуваються у процесі фахової підготовки під час виконання дослідницької роботи з дотриманням академічної доброчесності. Зокрема, наголошується на проблемі впровадженні політики академічної доброчесності в закладах вищої освіти. У ході дослідження уточнено поняття soft skills майбутньої фахівця та окреслено їх значення для виконання письмової роботи. Новизною дослідження стало виокремлення і означення актуальних складників soft skills майбутнього педагога під час виконання дослідницької роботи з дотриманням академічної доброчесності, а саме: digital skills, навички критичного мислення, навички тайм-менеджменту, дисциплінованість, комунікаційні навички.

Подальші дослідження вбачаємо у розробленні механізмів упровадження академічної доброчесності в закладах вищої освіти й визначенні критеріїв та показників набуття навичок soft skills майбутнього педагога для виконання дослідницької роботи.

Література

Аналітична записка щодо питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/do-pitannya-uniknennya-problem-i-pomilok-u-praktikah-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti?fbclid=IwAR3T6IBPIk4JDCjUpTfErkA0NFFsdt4YMZQCACmW4tDk3NXpnyZbZMASeM> (дата звернення: 06.12.2021).

Іонан В. Серіали і бібліотеки-хаби. Як Мінцифри буде розвивати цифрові навички українців. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/mincifri-i-cifrova-gramotnist-ukrajinciv-nayblizhchi-kroki-ministerstva-50069253.html> (дата звернення: 23.10.2020).

Глосарій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/Глосарій.pdf> (дата звернення: 06.11.2020).

Длугунович Н. А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки*. 2014. №6. С. 239–242.

Зайверт Л. Если спешишь – не торопись: новый тайм-менеджмент в ускорившемся мире : семь шагов к эффективности и независимости в использовании времени. пер. с нем. Н. С. Сироткина. Москва : АСТ; Астрель, 2007. 255 с.

Ивонина А., Чуланова О., Давлетшина Ю. Современные направления теоретических и методических разработок в области управления: роль soft skills и hard skills в профессиональном и

карьерном розвитку співробітників. *Науковедение*. 2017. № 1. С. 1–18. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-napravleniya-teoreticheskikh-i-metodicheskikh-razrabotok-v-oblasti-upravleniya-rol-soft-skills-i-hard-skills-v-professionalnom/viewer> (дата звернення: 23.10.2021).

Кліш П. А. Комунікативні вміння й навички як важлива складова професіоналізму педагога. *Педагогічний пошук*. 2017. № 3. С. 15–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedp_2017_3_6 (дата звернення: 15.10.2021).

Нестуля С. І. Компонент «ресурсно-орієнтоване навчання» дидактичної системи формування лідерської компетентності майбутніх бакалаврів з менеджменту *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки*. 2019, № 2, С. 163–169.

Николаев Е., Бахрушин В. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: https://drive.google.com/file/d/1JtjefmfqO1uNCn4p9cT5q6_58h0Cхq9/view (дата звернення: 26.11.2020).

Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. Київ : Педагогічна думка, 2001, 518 с.

Писаревська Г. І. Використання тайм-менеджменту для підвищення ефективності управління персоналом. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*, 2016, Вип. 20, №1, С. 148–153.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 07.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 23.10.2021).

Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v8681729-18#Text> (дата звернення: 06.11.2020).

Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#top> (дата звернення: 06.11.2020).

Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiyachi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osvit> (дата звернення: 23.11.2021).

Сопова Д. Академічна доброчесність у системі професійної підготовки майбутнього педагога. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, 2018. № 3–4 (56-57), С. 52–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2018_3-4_9 (дата звернення: 23.11.2021).

Терно С. О. Розвиток критичного мислення старшокласників на уроках історії. *Zaporizhzhia Historical Review*, 2007. Вип. 21, № 1, С. 483–487. URL: <https://istznu.org/index.php/journal/article/view/1827> (дата звернення: 15.11.2021).

Чуба О. Формування критичного мислення як психолого-педагогічна проблема сучасності. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2013, № 3, С. 202–208.

Bretag T. Handbook of academic integrity. Springer Singapore. 2016. 1096 p.

Makhachashvili R. Soft Skills and ICT Tools for Final Qualification Assessment in Universities of Ukraine and India in COVID-19 Framework. *Psychology and Education Journal*, 2021. vol. 58, no. 2, pp. 849–861.

McCabe D. L., Trevino L. K., & Butterfield K. D. Academic Integrity in Honor Code and Non-Honor Code Environments: A Qualitative Investigation. *The Journal of Higher Education*, 1999, vol. 70, no. 2, pp. 211–234. <https://doi.org/10.2307/2649128>

McCabe D. L., Treviño L. K. & Butterfield K. D. Honor Codes and Other Contextual Influences on Academic Integrity: A Replication and Extension to Modified Honor Code Settings. *Research in Higher Education*, 2002, vol. 43, Investigation. *The Journal of Higher Education*, 1999, vol. 70, no. 2, pp. 357–378. <https://doi.org/10.1023/A:1014893102151>

Robles M., Executive Perceptions of the Top 10 Soft Skills Needed in Today's Workplace, *Business Communication Quarterly*, 2012, Vol. 75 no. 4, pp. 453–465.

Tsirkas K., Chytiri A.-P., and Bouranta N. The gap in soft skills perceptions: a dyadic analysis, *Education and Training*, 2020, vol. 62, no. 4, pp. 357–377. doi: 10.1108/ET-03-2019-0060.

The influence of academic integrity on future teachers' soft skills during the research work

Vizniuk Valentyna²

State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky", Odesa, Ukraine

² PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogical Sciences), Lecturer of the State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"

The article considers the problem of students' research work in compliance with academic integrity as well as its impact on the formation of future teachers' soft skills. The purpose of the study is to identify and summarize the components of future teachers' soft skills, acquired in the process of academic writing in compliance with the requirements of academic integrity. These research methods were used: theoretical analysis of scientific and reference sources on the implementation of academic integrity; generalization and systematization of the existing studies related to the acquisition of future specialists' soft skills; interpretation of one's own views on the acquisition of soft skills by the future teachers during their research work observing academic integrity in the process of the profession-oriented training. The following components of the future teachers' soft skills facilitating the performance of research work have been proposed: digital skills, critical thinking skills; time management skills; discipline, communication skills. Acquisition of digital skills during the research work requires that students should master the skills of using information and communication technologies which are necessary for the analysis of digital sources, work with a text editor and online communication with a supervisor. Critical thinking skills are important during the research work, i.e. adhering to academic integrity, a student acquires the ability to quote, paraphrase, summarize, specify and compare other authors' opinions and draw their own conclusions. The components of future teachers' soft skills include time management skills, which provide planning and organization of work, as well as contribute to timely and effective implementation of all stages of their study. The next component of future teachers' soft skills is discipline. This is due to the fact that there are compulsory requirements to the research layout, since observance of these requirements is the condition for its acceptance. In addition, the components of soft skills include communication skills, which are acquired by the students during effective communication with their supervisors, agreement with the research base, interpersonal communication in an academic group, presentation of their own research.

Key words: academic integrity, profession-oriented training, soft skills, digital skills, critical thinking, time management, discipline, communication skills.

References

Analitichna zapyska shchodo pytannia unyknennia problem i pomylk u praktykakh zabezpechennia akademichnoi dobrochesnosti [Analytical note on the issue of avoiding problems and mistakes in the practice of ensuring academic integrity] (n.d.). *mon.gov.ua* Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/npa/do-pitannya-uniknennya-problem-i-pomilok-u-praktikah-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti?fbclid=IwAR3T6lBPlk4JDCjUpTfErkA0NFFsdt4YMZQCACmW4tIDk3NXpnyZbZMAseM> [in Ukrainian].

Bretag, T. (Ed.). (2016). *Handbook of academic integrity*. Springer Singapore [in English].

Chuba, O. (2013). Formuvannya krytychnoho myslennya yak psykholoho-pedahohichna problema suchasnosti [Formation of critical thinking as a psychological and pedagogical problem of the modernity]. *Pedahohika i psykholohiya profesiynoyi osvity – Pedagogy and psychology of professional education*, 3, 202–208 [in Ukrainian].

Dlunovych, N. A. (2014) Soft skills yak neobkhidna skladova pidhotovky IT-fakhivtsiv [Soft skills as a necessary component of IT specialists' training]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Tekhnichni nauky – Bulletin of Khmelnytsky National University. Technical sciences*, 6, 239–242 [in Ukrainian].

Hlosarii Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Glossary of National Agency for Quality Assurance in Higher Education]. (n.d.). *naqa.gov.ua* Retrieved from: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/Глосарій.pdf> [in Ukrainian].

Ionan, V. Seryaly i biblioteky-khaby. Yak Mintsyfry bude rozvyvaty tsyfrovi navychky ukraintsiiv [TV series and hub libraries. How Ministry of Digital Transformation is going to develop the digital skills of Ukrainians]. (n.d.). *nv.ua* Retrieved from: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/mincifri-i-cifrova-gramotnist-ukrajinciv-nayblizhchikroki-ministerstva-50069253.html> [in Ukrainian].

Ivonina, A. I., Chulanova, O. L., & Davletshina, Yu. M. (2017) Sovremennye napravleniya teoreticheskikh y metodicheskikh razrabotok v oblasti upravleniya: rol soft skills y hard skills v professyonalnom y karernom razvytyi sotrudnykov [Modern directions of theoretical and methodological developments in the field of management: the role of soft skills and hard skills in professional and career development of employees]. *Naukovedenye – Internet-magazine "Naukovedenie"*, 1, 1–18 [in Russian].

Klish, P., & Khomiak, A. (2017). Komunikatyvni vminnia y navychky yak vazhlyva skladova profesionalizmu pedahoha [Communicative skills as an important component of teacher professionalism]. *Pedahohichni poshuk – Pedagogical search*, 3, 15–17 [in Ukrainian].

Makhachashvili, R. (2021). Soft Skills and ICT Tools for Final Qualification Assessment in Universities of Ukraine and India in COVID-19 Framework. *Psychology and Education Journal*, 58(2), 849–861 [in English].

McCabe, D. L., Trevino, L. K., & Butterfield, K. D. (1999). Academic integrity in honor code and non-honor code environments: A qualitative investigation. *The Journal of Higher Education*, 70(2), 211–234 [in English].

McCabe, D. L., Trevino, L. K., & Butterfield, K. D. (2002). Honor codes and other contextual influences on academic integrity: A replication and extension to modified honor code settings. *Research in Higher Education*, 43(3), 357–378 [in English].

Nestulia, S. I. (2019) Komponent «resursno-orientovane navchannia» dydaktychnoi systemy formuvannia liderskoi kompetentnosti maibutnikh bakalavriv z menedzhmentu [The component "resource-based education" of the didactic system and the formulation of the leadership competence of the potential bachelors in management]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriya "Pedahohichni nauky" – Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University. Series "Pedagogical Sciences"*, 2, 163–169 [in Ukrainian].

Nikolaiev, Ye., & Bakhrushyn, V. Metodychni rekomendatsii dlia zakladiv vyshchoi osvity z pidtrymkoy pryntsyviv akademichnoi dobrochesnosti [Methodical recommendations for institutions of higher education based on the principles of academic integrity]. Retrieved from: https://drive.google.com/file/d/1JtjefmfqO1uNCn4p9cT5_g6_58h0Cxq9/view [in Ukrainian].

Pysarevska, H. (2016) Vykorystannia taim-menedzhmentu dlia pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia personalom [The using of time-management for increase the efficiency of personnel management]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriya «Ekonomiczni nauky» – Scientific Bulletin of Kherson State University. Series «Economic Sciences»*, 20(1), 148–153 [in Ukrainian].

Rekomendatsii shchodo zapobihannia akademichnomu plahiatu ta yoho vyjavlennia v naukovykh robotakh (avtoreferatakh, dysertatsiakh, monohrafiakh, naukovykh dopovidakh, stattiakh toshcho) [Recommendations for learning the academic plug-in and its appearance in scientific robots (abstracts, dissertations, monographs, scientific studies, articles too)]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v8681729-18#Text> [in Ukrainian].

Robles, M. (2012), Executive Perceptions of the Top 10 Soft Skills Needed in Today's Workplace. *Business Communication Quarterly*, 75(4), 453–465 [in English].

Rozshyrenyi hlosarii terminiv ta poniat st. 42 «Akademichna dobrochesnist» Zakonu Ukrainy «Pro osvitu» (vid 5 veresnia 2017 r.) [Extended Glossary of Terms and Concepts Art. 42 «Academic Integrity» of the Law of Ukraine «On Education»]. (n.d.) mon.gov.ua. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf> [in Ukrainian].

Satsyk, V. (2020) Akademichna dobrochesnist: mifichna kontseptsiiia chy diievi instrument zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity? [Academic integrity: a mythical concept or an effective tool for quality assurance in higher education?] <http://education-ua.org>. Retrieved from <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiiyachi-dieviy-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osvit> [in Ukrainian].

Sopova, D. (2018). Akademichna dobrochesnist u systemi profesiinoi pidhotovky maibutnoho pedahoha [Academic integrity in the system of future teachers' professional training] *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka – Continuing professional education: theory and practice*, 3-4 (56-57), 52–56 [in Ukrainian].

Terno, S. (2007). Rozvytok krytychnoho myslennia starshoklasnykiv na urokakh istorii [Development of the critical misdirection of high school students at the lessons of history] розвиток критичного мислення старшокласників на уроках історії. *Zaporizhzhia Historical Review*, 1 (21), 483–487 [in Ukrainian].

Tsirkas, K., Chytiri, A. P., & Bouranta, N. (2020). The gap in soft skills perceptions: a dyadic analysis. *Education+ Training* [in English].

Yarmachenko, M. D. (Eds.). (2001) *Pedahohichni slovnyk* [Pedagogical vocabulary]. Kyiv: Pedagogical thought [in Ukrainian].

Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [The Law of Ukraine «On Education»]. (n.d.) zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru> [in Ukrainian].

Zeivert, L. (2007) Esli speshish - ne toropis : novyi taym-menedzhment v uskorivshemsya mire : sem shagov k effektivnosti i nezavisimosti v ispolzovanii vremeni [If you are in a hurry, take your time: new time

management in the accelerated world: seven steps to efficiency and independence in the use of time] (N. Syrotkina, Trans). Moscow : AST; Astrel [in Russian].

Accepted: October 29, 2021

